13/12/2022

Ο Φαναρίου Αγαθάγγελος στο ope.gr για τον ρόλο της Εκκλησίας στην Κατοχή και τη διάσωση της ιστορικής μνήμης

/ Συνεντεύξεις

Για το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων κ. Γεωργίου Καλαντζή και του Μητροπολίτου Φαναρίου κ. Αγαθαγγέλου, Γενικού Διευθυντού της Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, στο οποίο προβλέπεται η υλοποίηση του προγράμματος «Η ανοικοδόμηση της Ελλάδας μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και η συμβολή της Εκκλησίας κατά την δεκαετία του 1940 μέσα από το ιστορικό αρχείο του ΟΗΕ», μίλησε αποκλειστικά ο Πανιερώτατος στο Πρακτορείο «Ορθοδοξία» (ope.gr)

.

Ακούστε τα όσα ανέφερε ο Πανιερώτατος στην τηλεφωνική συνέντευξη και τον δημοσιογράφο του ope.gr Αντώνη Μακατούνη:

"Πράγματι είναι ένα μνημόνιο το οποίο έχει πάρα πολύ μεγάλη σημασία, είναι πάρα πολύ ουσιαστικό και αναδεικνύει την ιστορία του τόπου. Ιδιαίτερα, από ανεξερεύνητα αρχεία τα οποία δεν έχουν δει ποτέ το φως της δημοσιότητας. Κατά την περίοδο της Κατοχής, κατά τη διάρκεια ανόρθωσης της χώρας αλλά και μετά τον εμφύλιο πόλεμο, η Εκκλησία σε όλες αυτές τις ιστορικές περιόδους έπαιξε ένα πολύ βασικό ρόλο και ιδιαίτερα αναλαμβάνουσα τα του κοινωνικού και φιλανθρωπικού έργου εκείνων των δύσκολων χρόνων" **αναφέρει αρχικά και μεταξύ άλλων ο Πανιερώτατος.**

Εν συνεχεία προσθέτει μεταξύ άλλων, *"Όταν μαθαίνουμε την ιστορία μας όλοι και εμείς που είμαστε Έλληνες αλλά και οι άλλοι -όχι μόνο οι Ευρωπαίοι αλλά όλος ο πολιτισμένος δυτικός κόσμος- αποφεύγουμε τα ίδια λάθη. Διότι όταν αργεί κανείς να μάθει την ιστορία του δικαιώνει- συνήθως- όχι μόνο τους αυτουργούς αλλά και τους λεγόμενους "εκτελεστές", αλλά και τους ηθικούς αυτουργούς".*

Μακαριώτατε αργήσατε να εκδώσετε αυτό τον τόμο πενήντα ολόκληρα χρόνια…

*"Αγνοούμε πολλές φορές σκόπιμα και ηθελημένα το ρόλο που έπαιξε η Εκκλησία. Όταν το 2000 εκδώσαμε έναν περίφημο τόμο για τη συμβολή της Εκκλησίας το 1940 με τίτλο "**Μνήμες και μαρτυρίες από το 40 και την κατοχή**" και παρουσιάστηκε τότε ενώπιον του Μακαριστού Προέδρου της Δημοκρατίας Κωστή Στεφανόπουλου, του Μακαριστού Αρχιεπισκόπου Χριστοδούλου, του Μακαριστού Αρχιεπισκόπου Κύπρου, του Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας κ.κ. Αναστασίου, ο Μανώλης ο Γλέζος ήταν ένας από αυτούς που μίλησαν -μαζί με τον Μακαριστό π. Γεώργιο Μεταλληνό, τον Χρήστο Πασαλάρη και τον Καθηγητή Βλάσιο Φειδά- για τη συμβολή της Εκκλησίας στην κατοχή. Ξέρετε τί είπε ο Μανώλης Γλέζος απευθυνόμενος στον Αρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο; Του είπε, Μακαριώτατε αργήσατε να εκδώσετε αυτό τον τόμο πενήντα ολόκληρα χρόνια…"* **συμπληρώνει, μεταξύ άλλων, ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Φαναρίου κ. Αγαθάγγελος.**

Η υλοποίηση του πρωτοπόρου προγράμματος για την ιστορική κληρονομιά

Αναλυτικότερα, υπογράφηκε την Παρασκευή 9 Δεκεμβρίου Μνημόνιο Συνεργασίας από τον Γενικό Γραμματέα Θρησκευμάτων Εντιμότατο κ. Γεώργιο Καλαντζή και τον Πανιερώτατο **Μητροπολίτη Φαναρίου κ. Αγαθάγγελο,** Γενικό Διευθυντή της Αποστολικής Διακονίας στο οποίο προβλέπεται η υλοποίηση του προγράμματος **«Η ανοικοδόμηση της Ελλάδας μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και η συμβολή της Εκκλησίας κατά την δεκαετία του 1940 μέσα από το ιστορικό αρχείο του ΟΗΕ».**

Ειδικότερα σκοπός του συγκεκριμένου ερευνητικού προγράμματος είναι αρχικά η συγκέντρωση, ακολούθως η ψηφιοποίηση και η ταξινόμηση και τέλος η αξιοποίηση του αρχειακού υλικού του ΟΗΕ που αφορά την Ελλάδα. Παράλληλα, υλικό διασώζεται και σε μορφή φιλμ (σπάνιο οπτικοακουστικό υλικό). Συνεργάτης στην κοινή Επιτροπή Εργασίας ορίσθηκε ο Ελλογ. Καθηγητής Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α. Π. Θ. **κ. Ιάκωβος Μιχαηλίδης.**

Αναλυτικότερα οι θεματικές ενότητες, οι οποίες θα μελετηθούν, περιλαμβάνουν:

(α) Υλικό από το αρχείο της United Nations Relief and Rehabilitation Administration, γνωστής ως UNRRA (Ούνρα), του διεθνούς οργανισμού που ανέλαβε τη διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας και ενίσχυσε αποφασιστικά την ανοικοδόμηση της μεταπολεμικής Ελλάδας. Θα πρέπει, επιπλέον, να επισημανθεί πως η διανομή της βοήθειας, που απέστειλε η Ούνρα, πραγματοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό μέσω της Εκκλησίας. Οι Μητροπόλεις και οι τοπικές Ενορίες, ιδίως μάλιστα όσες δραστηριοποιούνταν σε απομακρυσμένες κοινότητες, συνέβαλαν τα μέγιστα σε αυτή την προσπάθεια, η οποία εν τέλει αποδείχθηκε ευεργετική για τους Έλληνες. Η Ούνρα ασχολήθηκε, επίσης, με τον επαναπατρισμό χιλιάδων εκτοπισμένων ατόμων στη διάρκεια της Κατοχής και πιο συγκεκριμένα: προσφύγων, ασυνόδευτων ανηλίκων, αιχμαλώτων πολέμου, βιαίως στρατολογημένων εργατών στις χώρες του Άξονα και επιζώντων του Ολοκαυτώματος, ένα σύνολο ανθρώπων που υπολογίζεται ότι ξεπερνούσαν συνολικά τα 100.000 άτομα.

(β) Υλικό για εγκλήματα πολέμου που συντελέστηκαν από τις χώρες του Άξονα στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της τριπλής Κατοχής, το οποίο θα αντληθεί από τη σχετική αρχειακή ενότητα.

(γ) Υλικό από το αρχείο της United Nations Special Committee on the Balkans (UNSCOB), δηλαδή της Ειδικής Επιτροπής του ΟΗΕ που ασχολήθηκε με τα μεθοριακά επεισόδια ανάμεσα στην Ελλάδα και στις γειτονικές της χώρες (Αλβανία, Γιουγκοσλαβία, Βουλγαρία) την περίοδο του Εμφυλίου Πολέμου.

(δ) Υλικό για τα παιδιά που μεταφέρθηκαν και εγκαταστάθηκαν στις πρώην Ανατολικές Χώρες στη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου, καθώς και για την επιχείρηση επαναπατρισμού τους.

Ως προς την σκοπιμότητα τονίζεται ότι η αξιοποίηση του αρχειακού υλικού του ΟΗΕ που αφορά την Ελλάδα αποτελεί σημαντική δράση, η οποία θα αναδείξει:

– Τη συνεισφορά του ΟΗΕ στην ανασυγκρότηση της χώρας.

– Τη διεθνή κινητοποίηση για την ανοικοδόμηση της κατεστραμμένης Ελλάδας και την επιστροφή στην ομαλότητα.

– Το διεθνές πρόσωπο της Ελλάδας και την παρουσία της στη διεθνή πολιτική και διπλωματική σκηνή.

– Την αποτύπωση της ανθρωπιστικής κρίσης και των συνεπειών της στην Ελλάδα εξαιτίας της Κατοχής της από τις χώρες του Άξονα.

– Το ρόλο της Εκκλησίας της Ελλάδος στη διανομή της ανθρωπιστικής βοήθειας προς τους δοκιμαζόμενους Έλληνες.

– Την τεκμηρίωση των καταστροφών που προξένησαν οι Κατακτητές στη χώρα, αναλυτικά, όχι μόνο ανά γεωγραφική περιοχή αλλά και ανά πόλη, χωριό και οικισμό, στοιχείο που μπορεί να συμβάλει στην τεκμηρίωση του αιτήματος της Ελλάδας για πολεμικές επανορθώσεις.

Ως εκ τούτου, η υλοποίηση του συγκεκριμένου ερευνητικού προγράμματος θα τοποθετήσει την Ελλάδα στην πρωτοπορία των χωρών που επιδεικνύουν ενδιαφέρον για την ιστορική τους κληρονομιά και θα αναδείξει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, το Ελληνικό Πανεπιστήμιο και την Εκκλησία σε κινητήριο μοχλό της διάσωσης και διατήρησης της εθνικής συλλογικής μνήμης της χώρας.